

PHÒNG GIÁO DỤC VÀ ĐÀO
TẠO
VIỆT TRÌ

ĐỀ THAM KHẢO

KỲ THI TUYỂN SINH VÀO LỚP 10 THPT
NĂM HỌC 2023 - 2024
Môn: NGỮ VĂN

Thời gian: 120 phút (không kể thời gian giao đề)
(Đề tham khảo có 02 trang)

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc đoạn thơ dưới đây:

Tôi ước mình là một cái cây
Thì thoảng có chim tới hót
Con chim sâu bé bỏng nhảy nhót
Chẳng cần biết thế giới ra sao

Một cái cây xanh đến từng chiếc lá
Buổi sớm tỏa đường khí
Ban đêm hứng ánh trăng
Một cái cây lang thang
Dù đứng im một chỗ

(Trích : “Tôi thích mình là một cái cây”, Thanh Thảo, NXB Đại học Vinh, 2021, tr.173)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1 (1 điểm) Xác định phương thức biểu đạt chính được sử dụng trong đoạn thơ trên?

Câu 2 (1 điểm) Trong khổ thơ đầu, nhân vật “tôi” đã ước như thế nào?

Câu 3 (1 điểm) Em hiểu như thế nào về những dòng thơ:

Một cái cây xanh đến từng chiếc lá
Buổi sớm tỏa đường khí
Ban đêm hứng ánh trăng

Câu 4 (1 điểm)

Có người cho rằng, hai câu thơ “ Một cái cây lang thang- Dù đứng yên một chỗ” thể hiện quan niệm sống của nhà thơ: Tự do về mặt tinh thần, tư tưởng. Em có đồng ý với cách hiểu này không? Vì sao?

II. LÀM VĂN (6.0 điểm)

Câu 1 (2 điểm) Từ nội dung đoạn trích phần đọc hiểu, anh/chị hãy viết một đoạn văn khoảng 10-12 câu *bàn về ý nghĩa của việc sống là chính mình.*

Câu 2 (4 điểm)

Vẻ đẹp tâm hồn thế hệ trẻ Việt Nam trong cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Mỹ đã được Lê Minh Khuê tái hiện một cách sống động và hấp dẫn trong truyện ngắn *Những ngôi sao xa xôi.*

Hãy phân tích nhân vật Phương Định trong truyện ngắn *Những ngôi sao xa xôi* của Lê Minh Khuê (SGK Ngữ văn 9, tập 2, NXB Giáo dục Việt Nam, 2020) để làm sáng tỏ ý kiến trên.

.....**HẾT**.....

Họ và tên thí sinh.....SBD.....

Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm

NĂM HỌC 2023 - 2024

HƯỚNG DẪN CHẤM ĐỀ THAM KHẢO

MÔN: NGỮ VĂN

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I	ĐỌC – HIỂU		4,0
	1	Phương thức biểu đạt chính: nghị luận	1,0
	2	- Ước là một cái cây: con chim sâu nhảy nhót, không quan tâm đến thế giới bên ngoài.	1,0
	3	- Đây là một cái cây tự do: tự do xanh đến từng chiếc lá, tự do tỏa dưỡng khí, hứng ánh trăng. => Khát vọng của nhà thơ: khát vọng được sống chủ động, sống tự do, tự tại; được làm những việc mình thích, giống như sự tự do của cái cây vậy.	1,0
	4	HS có thể đồng ý hay không đồng ý Giải thích rõ vì sao?	1,0
II	LÀM VĂN		6,0
	1	Viết một đoạn văn khoảng 10-12 câu bàn về ý nghĩa của việc sống là chính mình.	2,0
	Yêu cầu về hình thức		0,5
	- Viết đúng hình thức một đoạn văn dung lượng khoảng 10 đến 12 câu - Diễn đạt rõ ràng mạch lạc; không mắc lỗi chính tả, dùng từ đặt câu. - Đoạn văn sáng tạo, có cách diễn đạt mới mẻ.		
	Yêu cầu về nội dung		1,5

	Học sinh có thể triển khai vấn đề nghị luận theo nhiều cách nhưng cần tập trung làm rõ ý nghĩa của việc sống là chính mình trong cuộc sống. Có thể theo hướng sau: - Giải thích: Sống là chính mình là sống đúng với những gì mình khát khao, theo đuổi, không phải phụ thuộc vào người khác. - Bàn luận: + Khi sống là chính mình, ta đã để những suy nghĩ, cách hành xử của bản thân được tự do bộc lộ ra ngoài, không bị chi phối bởi tác động của người xung quanh. + Sống là chính mình, con người sẽ làm chủ cuộc đời, nhận ra mặt mạnh của bản thân để phát huy, mặt yếu để rút kinh nghiệm. + Nhờ có sống là chính mình, ta sẽ trở nên lạc quan, tự tin vào bản thân. Từ đó, ta sẽ có động lực, sức mạnh tinh thần để vượt qua những cám dỗ của tiền tài, địa vị, đồng thời ta sẽ được người khác tôn trọng. DC: - Phê phán nhg người sống lệ thuộc vào người khác - Đưa ra bài học nhận thức và hành động phù hợp	0,25
		0,75
		0,25
		0,25
	2. Phân tích nhân vật Phương Định trong truyện ngắn <i>Những ngôi sao xa xôi</i> của Lê Minh Khuê để làm sáng tỏ ý kiến trên.	4,0
	* Yêu cầu chung: - Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận văn học. - Xác định đúng vấn đề nghị luận. - Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt. - Bài viết sáng tạo, thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận, có cách diễn đạt mới mẻ	0,5
	* Yêu cầu cụ thể: Thí sinh có thể trình bày bằng nhiều cách khác nhau, song cần đảm bảo các nội dung cơ bản sau:	3,5
	a/ Giới thiệu tác giả, tác phẩm và cảm nhận chung về vẻ đẹp tâm hồn của nhân vật Phương Định.	0,5
	b/ Phân tích nhân vật Phương Định để làm sáng tỏ nhận	0,5

	định: * <i>Giải thích nhận định:</i> Vẻ đẹp tâm hồn là vẻ đẹp được toát ra từ nội tâm con người được thể hiện trên nhiều phương diện như: tư tưởng, tình cảm, cách sống... -> Vẻ đẹp tâm hồn thế hệ trẻ Việt Nam trong kháng chiến chống Mỹ được thể hiện qua những phẩm chất như: Gan dạ, dũng cảm, có tình đồng chí, đồng đội keo sơn, gắn bó, tâm hồn trong sáng, hồn nhiên, lạc quan yêu đời. Điều đó được thể hiện rất rõ qua nhân vật Phương Định.	
	* <i>Chứng minh vẻ đẹp tâm hồn của thế hệ trẻ Việt Nam trong cuộc kháng chiến chống Mỹ qua nhân vật Phương Định.</i> - Tinh thần dũng cảm, ý chí kiên cường: + <i>Phương Định có lí tưởng sống cao đẹp:</i> Cô từng có thời học sinh hồn nhiên, những ngày sống yên bình, hạnh phúc với mẹ trong ngôi nhà nhỏ. Khi Tổ quốc cần, cô đã từ biệt Hà Nội trở thành thanh niên xung phong sống và chiến đấu tại một cao điểm ác liệt ở mặt trận Trường Sơn. + Dũng cảm, gan dạ, bình tĩnh đối diện với hiểm nguy và sẵn sàng hy sinh để hoàn thành nhiệm vụ. Công việc gian khổ và nguy hiểm nhưng cô coi đó là trách nhiệm, nghĩa vụ, là niềm hạnh phúc của tuổi trẻ khi được hiến dâng cuộc đời mình cho đất nước. + Tinh thần trách nhiệm cao trong công việc: Trên tuyến đường Trường Sơn ác liệt, mỗi ngày địch trút bom từ ba đến năm lần. Phá bom là công việc thường xuyên của cô. Nhưng mỗi lần phá bom đều rất căng thẳng, từng cảm giác nhỏ nhất của Phương Định đã được nhà văn miêu tả hết sức tinh tế. Qua đó làm nổi bật ý chí kiên cường, tự trọng, quyết tâm hoàn thành nhiệm vụ. - Hồn nhiên, mơ mộng, lạc quan, yêu đời: + Có tâm hồn nhạy cảm: ý thức được vẻ đẹp hình thức của mình, cũng như tình cảm của mọi người dành cho mình (<i>Là cô gái khá, bím tóc dày, cổ cao kiêu hãnh như đài hoa loa kèn...Không vồn vã, thường đứng xa, nhìn đi nơi khác</i>) + Lạc quan, yêu đời: <i>Mê hát, thích nhiều bài, dựa vào thành đá khe khẽ hát....</i>	0,5 0,5

	+ Giàu cảm xúc, mơ mộng: <i>Vui thích cuống cuồng, chạy vào chạy ra, nhặt đá bỏ vào tay Nho. Thần thờ tiếc nỗi, nhớ mẹ, nhớ những ngôi sao trên bầu trời thành phố, con đường nhựa rộng...</i> - Giàu tình cảm yêu thương đồng đội: + Cô luôn yêu quý, cảm phục tất cả những chiến sĩ mà cô đã gặp trên đường ra trận. Họ là động lực tiếp cho cô sức mạnh mỗi khi cô làm nhiệm vụ phá bom. <i>(những người mặc quân phục là những người đẹp nhất, cao thượng nhất...)</i> + Luôn yêu thương gắn bó với Nho và chị Thao như người thân trong gia đình. Cô khâm phục, thấu hiểu chị Thao và coi Nho như đứa em gái nhỏ đáng yêu. Khi Nho bị thương, cô đã làm tất cả, chăm sóc Nho như một người chị chăm em, như một nữ y tá thực sự. - Vẻ đẹp tâm hồn thể hệ trẻ Việt Nam trong cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Mỹ đã được Lê Minh Khuê tái hiện một cách sống động và hấp dẫn : + Ngôi bút miêu tả lí nhân vật tinh tế. + Nghệ thuật kể chuyện tự nhiên, ngôn ngữ khẩu ngữ, trẻ trung nữ tính. + Xây dựng chi tiết nghệ thuật đặc sắc, giàu ý nghĩa.	0,5
	c. Đánh giá : - Khẳng định lại vấn đề: nhân vật Phương Định tiêu biểu cho vẻ đẹp tâm hồn thế hệ trẻ Việt Nam trong cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Mỹ đã được Lê Minh Khuê tái hiện một cách sống động và hấp dẫn. - Liên hệ bản thân.	0,5

Lưu ý chung:

1. Giám khảo cần vận dụng linh hoạt hướng dẫn chấm, bài làm của học sinh cần được đánh giá tổng quát, tránh đếm ý cho điểm.
2. Chỉ cho điểm tối đa theo thang điểm đối với những bài viết đáp ứng đầy đủ những yêu cầu đã nêu ở mỗi câu đồng thời phải chặt chẽ, diễn đạt lưu loát, có cảm xúc.

3. Khuyến khích những bài viết có tư duy khoa học, lập luận sắc sảo và có tính sáng tạo. Bài viết có thể không giống đáp án, có những ý ngoài đáp án nhưng phải có căn cứ xác đáng và lý lẽ thuyết phục.

4. Không cho điểm tối đa với những bài viết chỉ nêu chung chung, sáo rỗng.

5. Cộng trừ điểm đối với những lỗi về hành văn, ngữ pháp và lỗi chính tả.

.....**Hết**.....

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc đoạn trích dưới đây:

(1) Lớn lên về thể chất là giấc mơ có thật của những thế hệ sinh ra trong rơm rạ đói nghèo, trong tiếng bơ cào xuống thùng sắt trữ gạo luôn với mỗi ngày giáp hạt. **Nhưng** khi lớn lên về thể chất cũng là khi tôi dần biết về một giấc mơ khác nữa. Giấc mơ con người sẽ trưởng thành về nhân cách và tâm hồn. [...]

(2) Khi ta lớn lên, ta có thể chỉ biết về quyền của mình. Khi ta thực sự trưởng thành, ta mới biết về trách nhiệm của bản thân. **Ta biết cho đi hơn là nhận lại. Ta biết đi tình nguyện thực ra là để chính ta trưởng thành lên. Ta biết rằng yêu thương người khác cũng chính là vỗ về tâm hồn của chính mình.**

(3) Thử thách của tuổi mới lớn có thể chỉ đơn giản là củ vật tay xem ai cơ bắp dẻo dai hơn. Em hãy thử đi xa hơn, bước tới những thử thách rằng ai cống hiến nhiều hơn cho cộng đồng. Ai truyền đi những năng lượng tích cực mạnh mẽ hơn. Ai biết sống vì người khác, vì bạn bè còn gian khó, vì làng quê còn nghèo nàn, vì đất nước còn lạc hậu, vì dân tộc còn tụt lại phía sau.

(Hà Nhân, *Sống như cây rừng*, NXB Văn học, 2016, trang 190-191)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1 (1,0 điểm). Theo tác giả, một giấc mơ khác nữa mà tôi dần biết khi lớn lên về thể chất là gì?

Câu 2 (1,0 điểm). Từ **Nhưng** thực hiện phép liên kết nào giữa hai câu trong đoạn (1)?

Câu 3 (1,0 điểm). Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp điệp tu từ được sử dụng trong các câu in đậm ở đoạn (2).

Câu 4 (1,0 điểm). Em có đồng tình với ý kiến: “Ta biết rằng yêu thương người khác cũng chính là vỗ về tâm hồn của chính mình” không? Vì sao?

Câu 2. (2,0 điểm) II. LÀM VĂN (6.0 điểm)

Câu 1 (2 điểm) Từ nội dung đoạn trích phần đọc hiểu, anh/chị hãy viết một đoạn văn khoảng 10-12 câu, chia sẻ suy nghĩ về ý nghĩa của việc *biết sống vì người khác*.

Câu 2 (4 điểm)

Vẻ đẹp tâm hồn thế hệ trẻ Việt Nam trong cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Mỹ đã được Lê Minh Khuê tái hiện một cách sống động và hấp dẫn trong truyện ngắn *Những ngôi sao xa xôi*.

Hãy phân tích nhân vật Phương Định trong truyện ngắn *Những ngôi sao xa xôi* của Lê Minh Khuê (SGK Ngữ văn 9, tập 2, NXB Giáo dục Việt Nam, 2020) để làm sáng tỏ ý kiến trên.

.....**HẾT**.....

Họ và tên thí sinh.....SBD.....

Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm

HƯỚNG DẪN CHẤM ĐỀ THAM KHẢO

MÔN: NGỮ VĂN

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC – HIỂU	4,0
	1	- Theo tác giả, một giấc mơ khác nữa mà tôi dần biết khi lớn lên về thể chất là trưởng thành về nhân cách tâm hồn.	0,5
	2	- Từ “Nhưng” -> Phép nối bằng quan hệ từ giữa hai câu trong đoạn (1)	1,0
	3	- Biện pháp điệp ngữ “Ta biết” - Tác dụng: Nhấn mạnh sự quan trọng khi trưởng thành về nhân cách tâm hồn: Biết cho đi, biết cống hiến, biết yêu thương..	1,0
	4	- Đồng tình với ý kiến: “Ta biết rằng yêu thương người khác cũng chính là vỗ về tâm hồn của chính mình” - Vì: + Khi chúng ta yêu thương người khác, chúng ta cũng nhận được tình cảm và sự tôn trọng từ họ. + Khi chúng ta yêu thương người khác, tâm hồn chúng ta cũng nhẹ nhàng, chúng ta có thể cảm thấy hạnh phúc vì chúng ta mang lại hạnh phúc cho mọi người + Khi chúng ta yêu thương người khác, chúng ta cũng trở nên nhiều hơn, biết sống có trách nhiệm hơn...	1,5
II		LÀM VĂN	6,0
	1.	Viết một đoạn văn khoảng 10-12 câu, chia sẻ suy nghĩ về ý nghĩa của việc <i>biết sống vì người khác</i> .	2,0
		Yêu cầu về hình thức	0,5

	- Viết đúng hình thức một đoạn văn dung lượng khoảng 10 đến 12 câu - Diễn đạt rõ ràng mạch lạc; không mắc lỗi chính tả, dùng từ đặt câu. - Đoạn văn sáng tạo, có cách diễn đạt mới mẻ.	
	Yêu cầu về nội dung	1,5
	<i>Học sinh có thể triển khai vấn đề nghị luận theo nhiều cách nhưng cần tập trung làm rõ ý nghĩa của việc biết sống vì người khác. . Có thể theo hướng sau:</i> - Giải thích: Biết sống vì người khác là lối sống biết yêu thương, sẻ chia, nhường nhịn và giúp đỡ những người xung quanh - Bàn luận: + Trong cuộc sống, con người cần biết sẻ chia, sống cho người khác để mang đến cuộc sống hạnh phúc không chỉ cho mình mà còn cho những người xung quanh. + Nếu chỉ biết sống cho mình mà không quan tâm đến những người xung quanh, con người sẽ bị biệt lập, ngăn cách với xã hội. + Sống là cho đi, khi chúng ta có ý thức sẻ chia chúng ta không chỉ giúp đỡ được những người xung quanh mà còn làm cho mối quan hệ trở nên khăng khít. + Khi sống vì người khác, con người trở nên bao dung, vị tha hơn. Sống vì người khác không chỉ mang đến những điều tốt đẹp cho bản thân mà còn mang đến hạnh phúc cho người khác. DC: - Sống vì người khác không có nghĩa là quên bản thân mình.. - Đưa ra bài học nhận thức và hành động phù hợp	0,25 0,75 0,25 0,25
	2. Phân tích nhân vật Phương Định trong truyện ngắn <i>Những ngôi sao xa xôi</i> của Lê Minh Khuê để làm sáng tỏ ý kiến trên.	4,0
	* Yêu cầu chung: - Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận văn học. - Xác định đúng vấn đề nghị luận. - Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt.	0,5

	- Bài viết sáng tạo, thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận, có cách diễn đạt mới mẻ	
	* Yêu cầu cụ thể: Thí sinh có thể trình bày bằng nhiều cách khác nhau, song cần đảm bảo các nội dung cơ bản sau:	3,5
	a/ Giới thiệu tác giả, tác phẩm và cảm nhận chung về vẻ đẹp tâm hồn của nhân vật Phương Định.	0,5
	b/ Phân tích nhân vật Phương Định để làm sáng tỏ nhận định: * <i>Giải thích nhận định:</i> Vẻ đẹp tâm hồn là vẻ đẹp được toát ra từ nội tâm con người được thể hiện trên nhiều phương diện như: tư tưởng, tình cảm, cách sống... -> Vẻ đẹp tâm hồn thế hệ trẻ Việt Nam trong kháng chiến chống Mỹ được thể hiện qua những phẩm chất như: Gan dạ, dũng cảm, có tình đồng chí, đồng đội keo sơn, gắn bó, tâm hồn trong sáng, hồn nhiên, lạc quan yêu đời. Điều đó được thể hiện rất rõ qua nhân vật Phương Định.	0,5
	* <i>Chứng minh vẻ đẹp tâm hồn của thế hệ trẻ Việt Nam trong cuộc kháng chiến chống Mĩ qua nhân vật Phương Định.</i> - Tinh thần dũng cảm, ý chí kiên cường: + <i>Phương Định có lí tưởng sống cao đẹp:</i> Cô từng có thời học sinh hồn nhiên, những ngày sống yên bình, hạnh phúc với mẹ trong ngôi nhà nhỏ. Khi Tổ quốc cần, cô đã từ biệt Hà Nội trở thành thanh niên xung phong sống và chiến đấu tại một cao điểm ác liệt ở mặt trận Trường Sơn. + Dũng cảm, gan dạ, bình tĩnh đối diện với hiểm nguy và sẵn sàng hy sinh để hoàn thành nhiệm vụ. Công việc gian khổ và nguy hiểm nhưng cô coi đó là trách nhiệm, nghĩa vụ, là niềm hạnh phúc của tuổi trẻ khi được hiến dâng cuộc đời mình cho đất nước. + Tinh thần trách nhiệm cao trong công việc: Trên tuyến đường Trường Sơn ác liệt, mỗi ngày địch trút bom từ ba đến năm lần. Phá bom là công việc thường xuyên của cô. Nhưng mỗi lần phá bom đều rất căng thẳng, từng cảm giác nhỏ nhất của Phương Định đã được nhà văn miêu tả hết sức tinh tế. Qua đó làm nổi bật	0,5

	ý chí kiên cường, tự trọng, quyết tâm hoàn thành nhiệm vụ. - Hồn nhiên, mơ mộng, lạc quan, yêu đời: + Có tâm hồn nhạy cảm: ý thức được vẻ đẹp hình thức của mình, cũng như tình cảm của mọi người dành cho mình (<i>Là cô gái khá, bím tóc dày, cổ cao kiêu hãnh như đài hoa loa kèn...Không vồn vã, thương đứng xa, nhìn đi nơi khác</i>) + Lạc quan, yêu đời: <i>Mê hát, thích nhiều bài, dựa vào thành đá khe khẽ hát...</i> + Giàu cảm xúc, mơ mộng: <i>Vui thích cuống cuồng, chạy vào chạy ra, nhặt đá bỏ vào tay Nho. Thần thờ tiếc nỗi, nhớ mẹ, nhớ những ngôi sao trên bầu trời thành phố, con đường nhựa rộng...</i> - Giàu tình cảm yêu thương đồng đội: + Cô luôn yêu quý, cảm phục tất cả những chiến sĩ mà cô đã gặp trên đường ra trận. Họ là động lực tiếp cho cô sức mạnh mỗi khi cô làm nhiệm vụ phá bom. (<i>những người mặc quân phục là những người đẹp nhất, cao thượng nhất...</i>) + Luôn yêu thương gắn bó với Nho và chị Thao như người thân trong gia đình. Cô khâm phục, thấu hiểu chị Thao và coi Nho như đứa em gái nhỏ đáng yêu. Khi Nho bị thương, cô đã làm tất cả, chăm sóc Nho như một người chị chăm em, như một nữ y tá thực sự. - Vẻ đẹp tâm hồn thế hệ trẻ Việt Nam trong cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Mỹ đã được Lê Minh Khuê tái hiện một cách sống động và hấp dẫn : + Ngôi bút miêu tả lí nhân vật tinh tế. + Nghệ thuật kể chuyện tự nhiên, ngôn ngữ khẩu ngữ, trẻ trung nữ tính. + Xây dựng chi tiết nghệ thuật đặc sắc, giàu ý nghĩa.	0,5 0,5
	c. Đánh giá : - Khẳng định lại vấn đề: nhân vật Phương Định tiêu biểu cho vẻ đẹp tâm hồn thế hệ trẻ Việt Nam trong cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Mỹ đã được Lê Minh Khuê tái hiện một cách sống động và hấp dẫn.	0,5

	- Liên hệ bản thân.	
--	---------------------	--

Lưu ý chung:

- 1. Giám khảo cần vận dụng linh hoạt hướng dẫn chấm, bài làm của học sinh cần được đánh giá tổng quát, tránh đếm ý cho điểm.*
- 2. Chỉ cho điểm tối đa theo thang điểm đối với những bài viết đáp ứng đầy đủ những yêu cầu đã nêu ở mỗi câu đồng thời phải chặt chẽ, diễn đạt lưu loát, có cảm xúc.*
- 3. Khuyến khích những bài viết có tư duy khoa học, lập luận sắc sảo và có tính sáng tạo. Bài viết có thể không giống đáp án, có những ý ngoài đáp án nhưng phải có căn cứ xác đáng và lý lẽ thuyết phục.*
- 4. Không cho điểm tối đa với những bài viết chỉ nêu chung chung, sáo rỗng.*
- 5. Cộng trừ điểm đối với những lỗi về hành văn, ngữ pháp và lỗi chính tả.*